

Berenklauw

verslag symposium invasieve exoten 8 februari 2018
Wendy Frentz, Natuurmonumenten

Spreker: André van der Beemt – gemeente Almere

Informatie:

- Een samenvatting van de presentatie van André van der Beemt is bijgevoegd; dit verslag bevat met name opmerkingen en vragen n.a.v. de presentatie.

Samenvatting werkwijze gemeente Almere

- Aanvankelijk werd in de gemeente alleen gemaaid, vooral om bloei en zaadzetting te voorkomen. Daar gaat de berenklauw niet van weg (in elk geval niet binnen 12 jaar).
- De gemeente werkt principieel niet met chemische bestrijdingsmiddelen!
- De groeiplaatsen van de reuzenberenklauw staan op kaart. Aan het begin van het groeiseizoen worden alle groeiplekken langsgelopen en wordt de aanpak bepaald:
 1. Niets doen;
 2. Rand maaien;
 3. Uitspitten / uitgraven.
- De kleinere haarden worden als eerste aangepakt.
- In de loop van het seizoen worden de locaties nog 2 x gecontroleerd; een eventueel bloeischerm wordt met een zak erom afgevoerd.
- In 3 jaar tijd is de reuzenberenklauw met 80% afgenomen, zowel in omvang als in het aantal gebieden waar deze groeit.

Eigenschappen reuzenberenklauw

- De zaden komen nauwelijks verder dan 5 m; de groeilocaties breiden daardoor maar heel langzaam uit;
- De plant sterft af als de zaden rijp zijn, de bladen sterven zodat er ruimte en licht is voor het zaad om te kiemen.
- Het zaad blijft meer dan 12 jaar kiemkrachtig en relatief droge omstandigheden (liggend op de grond / plantenresten). Bij veel grondcontact gaat het zaad snel rotten.

Opmerkingen bij 1. Niets doen

- Niet ingrijpen als je daardoor “rustend zaad” kan laten ontkiemen of verspreiden.
- In grote locaties is het niet zinvol om de kern aan te pakken. In bosgebieden is dat bovendien erg lastig: onoverzichtelijk, lastig te bewerken. Wel steeds via de randen verder terug dringen.

Opmerkingen bij 2. Rand maaien

- Rondom een grote kern wordt gemaaid om bloei aan de randen te voorkómen, zodat er geen uitbreiding vanuit de randen plaatsvindt.
- In een bos gaat het om een rand van 5 m breed.

Opmerkingen bij 3. Uitspitten

- Maaien helpt niet echt, maar uitsteken met een schop wel.
- Je moet ruim uitsteken, breed uitgraven en de penwortel zo diep mogelijk uitsteken.
- Als er onderaan de penwortel nog een groeiknoop / groeiring blijft zitten, loopt deze na 2 of 3 weken weer uit.
- Doe het vóór de bloei.

Grote (bos)haarden aanpakken

- Combineer dat met boswerkzaamheden; door de toename van licht op de boden gaan er zaden kiemen, dus het is sowieso handig om dan de bestrijding actief op te pakken.
- Grotere haarden kun je aanpakken in combinatie met grondbewerking, zodat de zaden onder de grond raken en gaan rotten.
- Al toegepast: frezen en vervolgens zonnebloemen inzaaien. Er zijn daarna nog maar 4 berenklauwen opgekomen.
- Een spitmachine werkt ook goed, net als een bosfrees.
- Er wordt nu geëxperimenteerd met klepelen. Hopelijk is het effectief, want het is een goedkope methode.

Schapenbegrazing

- Alle dieren vinden berenklauw lekker, want het is erg eiwitrijk.
- Schapen binnen een raster in of vlak bij de stad kunnen soms worden aangevallen door honden. Oplossing: lama's erbij, die verdedigen de kudde tegen honden.
- Bij een gescheperde kudde kun je de herder vragen om eventueel aangetroffen bloeischermen in zakken af te voeren.
- Begrazing is een beheersmethode, voor de definitieve bestrijding helpt het niet, want de ondergrondse groeiknoppen worden niet gegeten.
- NB: als je regelmatig begraast (of maait) gaat de groeiring steeds dieper onder de grond zitten en wordt uitstekken steeds moeilijker.

Uitbesteding

- De bestrijding wordt uitbesteed aan aannemers via een beeldpost: er mogen in de hele gemeente Almere geen bloeischermen van reuzenberenklauw vóórkomen.
- De aanbestedingen zijn voor 4 tot 5 jaar; als de gemeente een bloeischerm aantreft, krijgt de aannemer een boete.
- Veel aannemers gaan intensief bestrijden in de eerste haren (uitspitten), zodat ze later in de periode nog maar weinig hoeven te doen.

Communicatie en strategie

- Bij de communicatie over het bestrijden van berenklauw is het handig om de bedreiging voor de volksgezondheid in te zetten (ook al valt dat in de praktijk erg mee).
- Er is geen enkele wettelijke verplichting om reuzenberenklauw te bestrijden, maar vanuit de nieuwe Europese wetgeving gaat het nu wel verplicht worden om een plan van aanpak te maken.
- Een plan maken is erg belangrijk, en monitoring zeker ook: toets of je plan effectief is!